

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra . . . 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra . . . 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra . . . 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

»Katholikus Autonomia.«

Mindenekelőtt a fennebbi czimben használt idéző jelet és a kezdő nagy betűk előre is jelezhetik, hogy a jelen alkalommal korántsem a katolikus egyházra nézve esetleg közóhajtás tárgyát képezhető »katholikus autonomiai intézményről«, hanem valami más olyanról lesz szó, a mi annak pusztán a nevét viseli. Igenis, ezuttal csak is arról az »ujság-ról« kívánunk megemlékezni, melynek sajtósága mellett, nagyon különös története és szituációja van.

Erőszak és felfuráng, mindenkor ez a két jelszó vezette a mi liberális kormány férfainkat.

Az erőszaknak frappáns eseteiről eleget beszélhet a legutóbbi idők áldatlan krónikája. S a felfurángnak a többi között egyik kirívó jele a nevezett ujság.

Midőn a liberális kormány megkezdte az egyházpolitikai akcióit, mindenesetre jól kiesztelt ravasz gondolat volt: valamelyes mondva csinált s ugynevezett »katholikus« ujságot is, segédnemül, világgá bocsátani.

Megtörtént. Egyszerre, mintha csak a felhőkből esőppent volna alá, megjelent a szóban levő ujság. Kezdetben senki sem tudta egészen tisztán, sajátképen honnan s miből keletkezett, s mi az igazi hivatása?

Lassanként csodálatos módon kezdett terjedni a kommentárul szolgáló tendenciózus hír, hogy a katolikusmérsekelt« iránynak közlönye akar lenni. S utóbbi híre járt annak is, hogy egyenesen a hercegprimásnak szócsöve.

De a hercegprimás, legkivált az illető ujságnak csakhamar feltűnt furcsa viselkedése folytán, ugyancsak sietett azt a reá vonatkozó gyanúsítást határozottan dementálni.

S már ez idő szerint, jó magyarán mondva, a háztetőkön a verebek is azt csiripolják, hogy az az ujság voltaképen

a kormány teremtménye és készsleges eszköze.

Azonban még mindig akadhatnak olyan rövidlátóan naiv emberek, a kiket a »mérsekelt irányu katolikus« ujság közleményeivel félrevezetni sikerülhet. S épen ezért ennek az ujságnak is meg kellett szólalnia azon alkalommal, hogy az egyházpolitikai végrehajtási rendeletek és utasítások napvilágot láttak. S igen természetesen a kérdésben forgó ujságnak hangja nem lehet különb, mint az ő egész rendeltetése és kharaktere.

Egész cikkét a legrövidebben ekként lehet tolmácsolni: dicsőíti és áldja a kormányt, hogy jóakaró bölcsesége különös súlyt helyezett az egyházi és vallási érdekekre, s bizonyítékot szolgáltatott arra, hogy távol áll tőle azon szándék, mintha a vallás igaz érdekei ellen akarna cselekedni, hanem e helyett megszüntetni óhajtja azt a vizsályt, mely az egyház és az állam között létezett stb.

S az ehhez hozzáillő befejezés ez: ime az állam meg nem szűnt védelmezni a vallás igaz érdekeit, s figyelmezteti polgárait vallási kötelezettségeik teljesítésére, s ennek nagyobb sikere is lesz, mint a tulbuzgók erőszakoskodásainak, mert az egyházi és vallási szabályoknak kiméltelen kezelése a vallási érületet sérti, s az erőszakos egyházpolitika teljesen aláassa a nép vallásosságát, s lassanként arra a tudatra juthat, hogy a tulzó egyházi férfiak nem is annyira a vallás érdekeit, mint saját osztálybeli és hatalmi érdekeit védik, stb., stb.

Régi jó közmondás az, hogy a madarat meg lehet ismerni a tolláról — és — hát bizony a »Katholikus Autonomia« nevű jó madarat is, véglegesen meg lehet ismerni és itelni — fennebbi cikkéről, — meg azután főleg arról: hogy a megrendelésre készült cikkekre reá hivatkozik, s s hosszasan és lelkesen reprodukálja — »N e m z e t!«

Gróf Esterházy Mihály beszámolója.

Gróf Esterházy Mihály, a szemcezi választókerület országgyűlési képviselője választóihoz nyílt levelet intézett, melyben köszönetet mondván a választók legutóbbi értekezletén iránta kifejezett bizalmáért, kijelenti, hogy a nemzeti párt folytatni fogja a harcot a jelenlegi kormány és annak hatalmi túlkapásai ellen, melyek nem a közjót célozzák, mert csakis párt és hatalmi érdekeiket akarják előmozdítani.

Példa erre — folytatja a nyílt levél — a most megtörtént mágnáskinevezés a főrendiházban. Nem érdemeikért emeltetnek ezen férfiak grófi, vagy bárói rangra, hanem azzal a leplezetlen szándékkal, hogy a főrendiház makacs ellentállását az egyházpolitikai törvények meg nem szavazott részeivel szemben megtörjék és alkalomadtán választásoknál rangemlékekért kapott pénzért képviselőházi többséget alkossanak.

Őseink életüket, vérüket áldozták a hazáért; ezért kaptak kitüntetések, mi pedig megélhetjük, hogy bizonyos összegért megvehető lesz a grófi vagy hercegi cím. Csakhogy az ilyen nemesség pénzt ad. kormányra hiven szavaz, de veszély esetén menti irháját, menekül, vagy épen az erősebb pártjára áll.

Másik példa arra, hogy a kormány a legfontosabb, sőt a legkényesebb küzügyeket is főleg hatalmi és taktikai szempontból kezeli, a sok port felvert ugynevezett Agliardi-ügy.

Ebben az ügyben a magyar kormánynak nagy hűhóval kihirdetett álláspontja egyszerűen kudarczal végződött. Mi volt ugyanis ez az álláspont? Az, hogy a pápai nagykövet Magyarországon tett nyilatkozatainak egy részével átlépte hatáskörét, és hogy ezért elégtételt kérő jegyzék fog menni a római szentszékhöz, ez a jegyzék pedig daczára a külügyminiszteriumban beállott személyváltozásnak, sem eddig nem ment el, sem ezután nem fog elmenni.

Pedig a miniszterelnök ur még utolsó országgyűlési nyilatkozatában is, a többség tapsai közt, váltig erősítette, »hogy a magyar kormány ragaszkodik álláspontjához.«

A levél végül kijelenti, hogy a kifejezett bizalom további küzdelemre buzdít a politikának ily elfajulása ellen, küzdelemre, melynek célja nem az, hogy az egyik hatalmi csoportnak hatalmi politikáját egy másik csoportnak politikája váltsa fel, hanem az, hogy végre valahára a nemzeti politika, a nemzet politikája képezze közéletünk tartalmát.

A Szemecz-ügy epilógusa.

Annak a hecsületbírósnak, a mely Huberth tábornok elnöklése alatt mondott ítéletet Szemecz Emil királysértési ügyében, egyik vezértagja volt Perczel ezredes is, Perczel Dezső miniszter véronoka. Huberth tábornok már ment, Mayer őrnagy öngyilkos lett, s most a Győri Napló arról ad hírt, hogy Perczel ezredes, a pápai 7. honvédszár-ezred parancsnoka is, ebből kifolyólag, már a legközelebb nyugalomba vonul. E hírhez az említett forrás a következő megjegyzést fűzi: »E nyugdíjazás meglepő

lesz, tekintettel azokra a kitünő tulajdonságokra, a melyek Perczel ezredes elismert sajátjai és a melyek neki több ízben kifejezett felsőbb, sőt legfelsőbb elismerést szereztek.

A »Bud. Hírlap« ezzel szemben megjegyzi, hogy a székesfehérvári tiszti becsületbírósi ülésen nem Perczel ezredes, hanem Perczel Dénes huszár-kapitány, a belügyminiszter testvéröccse vett részt.

Rómában 32 képviselőt jelölt a katolikus szövetség, s miud a 32-öt nagy szótöbbséggel beválasztotta a lakosság a városi tanácsba. Az olasz katolikusok lassan, de biztos lépésekkel haladnak a hatalomnak a szabadelvűektől való visszavételére.

Lapszemle.

Budapest, 1895. július 12.

A »Magyar Állam« cikke kifejti, hogy a liberális Magyarországnak mindent követelhet a pénzhatalom s ha követelik a kulturharcot, meg lesz az is! Igazi állam az államban a bankárospárt mely telhetetlenségében és elbizakodottságában határt nem ismert. Vallási, politikai, szociális viszonyaink mind a pénzhatalom lidércnyomása alatt állanak; tessék csak a magyar bankár- és sakterlapokat olvasni, azokban a magyar népről csak annyiban van szó, a mennyiben a bankár a spekuláció tárgyát képezi s ha a nép sokalja a forgótöke, a pénzemberek kedvezményezését, akkor az utóbbiak hamar készek Brennus kardját még a serpenyőbe dobni, a nép egyéb nagy terheire.

A »Hazánk« konstatálja azon szomorú tény, hogy Pestmegyéből a kivándorlás emelkedőben van, rámutat ennek okaira, melyeket az agrár-politika elhanyagolásában talál fel s felhívja rá az ország figyelmét.

A »Magyarország« Tanítók nemzeti munkája című cikkében az aradi tanítógyűlés eseményeiből kiindulva rámutat arra, hogy a tanítók a mai pénzt kergető világban még mindig eszményekért dolgoznak.

A »Pesti Napló« abból az alkalomból, hogy a király ellátogat Prágába a kiállításra, az ifjú eszek politikájáról cikkezik.

A »Budapesti Hírlap« az osztrák egyesült német szabadelvű párt vezetőjéről ír, a cilli gimnáziumot illetőleg s ismerteti annak jelentőségét.

A »Nemzeti Ujság« az angol választások esélyeivel foglalkozik, habár bizonyosat nem mondhat, mivel Angliában 6 millió kétszáz ezer választó van, s a szavazás titkos s így azt a kormány nagyon kevés befolyással bírhatja.

A »Pesti Hírlap« az osztrák politikai állapotokról cikkezik, s azt mondja, hogy ezek iránt nagyon érdeklődünk, sőt azokra lehetőleg befolyunk is kell, mivel Magyarország érdekére nagy befolyással vannak.

A »Nemzet« Bánffy Dezsőt veszi pártfogásába az ellenzéki lapok támadásával szemben, hogy a kormányzat némely ágában önkényűleg jár el s szokott stílusában dicsjelszőkkel halmozza el a vakációzó miniszterelnököt.

A »Magyar Hírlap« »Az elveszett Al-Duna« cím alatt panaszkodik az osztrák külügyi politika ellen, hogy miután nagy garral s még nagyobb bajjal megcsinálták a dunai folyambajozási társaságot, az egész Aldunát az orosz hajózás ragadta el az orrunk elől, s orosz, német, francia és olasz minden fáradság nélkül egyszerű kézzel foglalta el előlünk azokat a piacokat, amelyek kedvéért mindenféle kereskedelmi muzeumokat s egyéb ilyen intézményeket alkottunk.

Az »Egyetértés« a macedóniai lázadásról cikkezik.

Katholikus mozgalmak.

A néppárt köréből.

Legutóbb a sopron megyei néppárttra vonatkozólag roppant nagy volt a diadal a liberálisok között s ugyancsak nagy hűhóval hirdették, mennyire igazuk van nekik, hogy mégis csak közveszélyes párt az a néppárt, mert ime a megye legbefolyásosabb papjai ellene nyilatkoztak. Hogy mi van a dologban, megtudhatjuk azon sorokból, melyeket az egyedi plébános, kire első sorban hivatkoztak, a »Dunántúli Hírlap« egyik számában közlött: »Amaz állítás, mintha társaim és én ellenségei volnánk a néppártnak, határozott tévedésen alapszik. Mert mi azt mondtuk: az eszterházi választókerületnek jelenleg nincs szüksége néppárti jelöltre, mert gróf Károlyi Sándor korrekt katolikus. A lövői választókerületi papság azt mondja: neki sem szükséges most a néppártot szervezni, mert Nagy István orsz. képviselő olyan kath. férfi, ki

még a bíborosi testületbe is beillenék. Én és társaim azt mondjuk, mi olyan Nagy István-féle jelöltet keresünk tekintet nélkül arra, hogy melyik országos párthoz tartozik, mivel kevesebb elkeseredéssel és ezivódással, de annál több reménnyel közeledhetünk a cél felé. Persze a liberális ész még e sorokból is támadást olvas ki a néppárt ellen. Pedig világos, hogy a sopron megyei papság magaviselete csak azt bizonyítja, hogy ahol a katolikusok jogait biztosítva látják, nem szervezkednek csupa ellenzéki viselkedésből. És ha valamely képviselő eddig a viharos időben megmutatta, hogy meg lehet benne bizni s megtartja adott szavát, hü marad programjához: nem lehet megvárni, ha választói ezentúl is ragaszkodnak hozzá. Az, hogy néppártinak mondja-e magát valaki vagy nem, nem lényeges, ha az elvek helyesek, annyival kevésbé, mert ma a rágalmak következtében sokan tartózkodással vannak a néppárt iránt. El fog jönni az idő, mikor majd világos lesz, mily alaptalanok a néppárt ellen szórt liberális rágalmak s majd akkor a néppárt nevével nem fognak úgy megijedni.

Katholikus körök.

A győri katolikus kör június hó derekán a Szent-László ünnep alkalmából gyűlést tartott a főgimnázium dísztermében, mely zsufolóság megtelt közönséggel. A helybeli tanuló ifjuság is szép számmal jött össze.

A válogatott műsorból legnagyobb tetszést aratta Gallow és Haefner kisasszonyok kettős dala és Forstmayer Rihárd remek gordonka szólója, mely bármely művészi koncerten is feltűnést keltett volna. Tapsokat arattak Hánzséros Bálint és Teleky Sándor szavatai is Balics Lajos nagycezenki plébános felolvasása pedig mindvégig lekötötte a közönség figyelmét. Elénk tetszést keltett a vegyes énekkar »katholikus magyar himnusa«, melyet Frének Gábor, a székesegyház fúradhatatlan karnagya tanított be nagy precizitással.

A »veszprémi kath. kör« június hóban megnyitotta kerti helyiségeit. A megnyitáskor a leányegylettel egyesülten nyári mulatságot rendezett, mely kitünően sikerült. A város kath. polgárai örömmel jelentek meg, családjaikkal együtt. A fényes és népes mulatságnak a pirkadó hajnal vetett véget.

A »pécsi kath. kör« júniusban pompásan sikerült estélyt rendezett. Sokan jelentek meg s

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Visszaemlékezések.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Nagy esemény történt. Az öreg ur, aki megtestesülése volt az »omne animal natele suum« latin közmondásnak, egy szép reggelen a kávénál kijelentette, hogy: »Mama elutazunk Tolnába.« Jehova szent Isten! Az éppen elharapni akart szivar vége helyett — anyelvemet haraptam meg. Mi lesz én belőlem, ha Mariskát is elviszik? akihez az én lelkem ugy hozzá volt szöve, fonva, mint a virághoz az illata (no persze, hogy nem az én — akkor még fűrtöshullámos, de ma már — fájdalom! — akár mind az öt világérszt rápingálható kopasz fejemet értettem virágnak.) mint a csillaghoz a sugára... Megszakad a szívem, meghalok, mint a párját vesztett csalogány. (persze, hogy fülemülének sem magamat képzeltem, hanem az én kedves aranyos Mariskámat.)

No de vigasztaltam magamat: hiszen Madách sem mond többet az »E m b e r t r a g é d i á j á «-ban csak azt, hogy: »Csak addig fáj mig végkép elszakad, mely a földhöz esatol, minden kötél«. Ennél tragikusabb sorsod neked sem lehet szegény Barabás!

Kenték, pucolták az ekhós, valami szatytyán-kordován, vagy miféle bőrrel borított utazó kocsit.

És még ez a szerencsétlen kocsis is ellenségem volt: mert azt találtam mondani felőle, hogy »lastrum doloris«. No hiszen adót nekem

az öreg ur kastrumot! alaposabban megpucolt mint Ferkó a hajdu a »dolorisznak« a födelét. (Még akkor a felsőbbiség iránti respektum pedig igen nagy volt).

Elhatározottatott, hogy vasárnap indulunk. Liba, kacska, kappan, csirke és vagy két darab sódar sült-fölt; de akármennyire sült-fölt minden utraváló, az az összes süls-föls nem tett ki annyit, mint amennyit az elválás gondolata az én fejemben okozott... A pinczetoknak mind a tizenkét palackját nekem kellett megtölteni harmincznegyedik rákos, csibodai és eszuskati jóféle borokkal... Tudom is én melyik hordókból töltöttem meg?... hol járt az én eszem?... Tolnába, Baranyába!

Elkövetkezett a nagy nap. Kisebb-nagyobb bőröndök, iskátulyák, az élelmi szerek, az öreg ur perkussziós puskája, néhány dohányzaeszkő, trafikot sohasem látott szűz fűzesgyarmati dohánynyal és vagy három öblös tajtékpipa felpakoltatott. Miska befogta a farmatringos szerszámba a »Lidit« meg a »Csendest«, és előjárt... (Hogy törött volna össze az a Castrum doloris!)

No te meg Barabás öcsém vigyázz az erényeidre és jól gazdálkodjál! A seregélyek, rigók meg a gazember cigányok a szőlőt, a kutyák, tyukok — kivált annak a hunczfut Olesó Jánosnak a kóser tyukjai, a kertet tönkre ne tegyék. A »Nerót«, »Mátyást«, »Peczur« és szóval mindent, a gondjaidra bízok... Ó nagysága a pince, éleskamara és a padlás kulesát, Mariska meg a kedrezen kanáriját és virágait bizta reám... Beszélhetek nekem! ugy nem ügyeltem én oda, mint az a szegény kőből fa-

ragott szent Vendel az akácfák alatt... Ugy szoritotta a szívemet az elválás fájdalma, majd megrepedt. (De szegény Mariska is ugyancsak kótorászott a szemek körül.)

Elutaztak. Én meg szívifájdalmammal és a Dolfi gyerekekkel honn maradtam, a »Nero« a »Mátyás« meg a »Peczur« agárral.

No ha nekem annyi keserűséget okozott a sors — gondoltam magamban — hát szenvedjen más is! Eszembe jutott a zöld asztalnál velem annyi mérget nyeletett »Nero« macska. Fogtam a karikást és az éppen keleti kényelemmel az asztalon heverő és doromboló nebulót, az öreg ur kedvencz Klapka indulójának füttyülése közben, hatalmasan végig nadragoltam. A macska olyat ordított mint egy kölyök király-tigris és a futásban keresett menedéket... Az nap többé csak is egyszer láttam: ott bujkált a kertben a patyolat-tök dus indái között.

Másnap ismét ott értem a macskát az irodában és megadtam neki a második le c z k é t: t. i. végig vertem a karikással és füttyültem neki a Klapka-indulót...

Már látszott, hogy van é r z é k e a z e n c h e z, mert az első ütemnek hallatára és érzésére, veszett futásnak eredt és meg sem állt a szomszéd Olesó János kéményének a tejéig.

A harmadik lecke után, már csak nagy ritkán nézett be az irodába; amit ha én kívülről észre vettem: füttyültem neki a Klapka-indulót, vajjon meg-e hallatára? Tyhü! hogyan reagált! rohanás közben földöntötte Dolfi

jókedv mellett gyorsan repültek a kedélyes órák. Csakhamar a tekepálya melletti, díszesen berendezett nagy teremben, tánczra perdült a fiatal-ság. A kitünő mulatság éjjel utáni 2 óráig tartott.

A récfalvi kath. kör júniusban saját új zászlójának felszentelési ünnepélyét tartotta meg. A zászlószentelést Mohl Antal kanonok nagy és díszes közönség jelenlétében végezte. Különösen Érdekes, hogy a többek között Lippay Géza györmegyei alispán is szeptet vert az új zászlóba.

Az ürményi kath. kör júniusban arcképleleplezési ünnepélyt tartott. Lelepleztettek gróf Hunyady Imre a kör védnökének és hitvesének, valamint gróf Zichy Nándor arcképei. Az ünnepély táncmulatsággal volt egybekötve.

Legújabbán Tapolezán katolikus jótékony nőegylet alakult melynek alapszabályait a belügyminiszterium jóváhagyta.

A belügyminiszterium azonfelül a felső-díósi, a szomolányi, a kemencei kath. olvasókörök, s a rádi kath. népkör alapszabályait is jóváhagyta.

A városi rendőrség államosítása.

(Felvilágosításul a »Szabadság«-nak.)

A politika szünetel, a társadalmi élet halad, de azért vezérezknek lenni kell.

Ilyenkor jó az a vesszőparipa is, a min gyermekek kedélyvel szokott végig nyargalni az újságíró azon biztos tudatban, hogy az le nem veti, meg sem rugja és a hálás publikum sem panaszkodhatik, hogy a pénzéért nem mulatott, nem élvezett.

Hegyesi is felült tegnapelőtt erre a vesszőparipára és Perczel Dezső belügyminiszter egyik közelebb érkezett rendeletéből azt magyarázgatja, hogy küszöbön van a városi rendőrség államosítása.

S midőn a logikai következtetésből a sorok szaporodtával faktumot formál, elragadtatással emlékszik meg a csendőrség üdvös működéséről, melyet a megyei törvényhatóságok területén kifejt és áradzó őszinteséggel nyilatkoztatja ki, hogy Nagyváradon is csak az államrend-

őrség, vagy az ezzel egyforma csendőrség volna képes megszüntetni azt a tarthatatlan állapotot, mely közrendészetünk tekintetében tapasztalható.

Nagyon csodálkozunk, hogy Hegyesi, az újságíró, teljesen elfelejtette már a törvény-szék tárgyaló termében felhangzani szokott csendőrségi brutalitásokat: nagyon csodálkozunk, hogy minden áron szuronyos esendőrökkel akar kormányozni egy olyan megyei központon, mint Nagyvárad, a hol az egyéni szabadság és polgárjog iránti érzék annyira ki van fejlődve, hogy a méltányosságot nem ismerő esendőrségnek mindig összeütközése volna a közön-séggel; de leginkább csodálkozunk azon, hogy mint kitünő jogász elfelejtette arról is, hogy a csendőrök személyi tekintetben nem tartoznak a belügyminiszter hatásköre alá és katonai fenhatóságuk — mint számtalan szomorú példa igazolja — nem sokat törődik azzal, ha egyik vagy másik polgár bőrét átlukasztja a katonai fegyvergolyója, csak gyáván ne viselkedjék az, a kinek kezére van bízva.

Oszintén mondjuk, alkotmányos világban nem vágyunk katonai rendőrség oltalma alá.

És mi értelme van ennek olyan városban, mint a miénk, a hol vész esetén a polgári hatóság kérelmére pár perc alatt készenlétben van a katonaság?

Semmi, absolute semmi!

Kisebb jelentőségű bűnügyekben, valamint a közrendészet fenntartása körül, sokkal tapintatosabban, sokkal ügyesebben és egy város méltóságához illőbben képes eljárni az a polgári rendőrség, melylyel szemben polgári hatósághoz fordulhatunk elégtételért, ha hivatalos hatalmával visszaélt, vagy kötelességét nem teljesítette.

Hegyesi még azt is írja, hogy a mi városunk közrendészetének jelenlegi állapota azért tarthatatlan, mert csak 40 rendőre van.

Hát ez nem áll, mert a nagyváradai rendőrség létszáma 85, tehát kétszer annyinál is több, mint azt Hegyesi tudni véli.

A mi közrendészetünk, a mint majd később egy cikksorozatban ki fogjuk fejteni, nem

azért kifogásolható, mert kicsiny a létszáma, hanem azért:

- 1) mert nincs rendőriskola,
- 2) mert nincs bejelentési hivatal,
- 3) mert nincs nyomozati rendszer,
- 4) mert nincs kellő egészségügyi vizsgálat és ellenőrzés,
- 5) mert nincs kellő szolgálati beosztás,
- 6) mert nincs pontos eselédnyilvántartás és végre
- 7) mert rendőrségünk, általánosságban szólva, nincs kellően szervezve.

Ilyen körülmények között feltétlenül óhaj-tandónak látszhatik az államosítás, mely mind-ezen hiányokon remélhetőleg segítene (?)

Ha azonban a város akarná, kevés áldozattal saját rendőrségét is szervezhetné úgy, hogy az állammal kiállná a versenyt és még mindig nyerne annyit, hogy nem ültetne a fejére egy olyan méltányosságot nem ismerő hatalmat, melynek fenntartási költsége mégis csak az ő zsebéből kerül ki.

Mi nem üdvözöljük Perczel intenczióit, még politikai okokból sem, de óva intjük a városi törvényhatóságot, hogy a rendőrség államosítá-sának kérdésében lépjen.

Semmi szükségünk sincs olyan titkos, általunk fizetett politikai faktorokra, akik esetleg elnémitanak bennünket és terrorizáljanak szó-lásszabadságunkban; a rendőrség államosítása s kivált a csendőrséggel való felváltása szerin-tünk nem egyéb, mint a polgárok eddig élvezett jogainak konfiskálása a tekintetben, hogy a különben már is megnyírbált választási jo-gaiktól megfosztassanak.

Jövő cikksorozatunkban el fogjuk mon-dani, hogy miképp véljük mi a városi rendőrség szervezését létesíteni. Ki fogjuk mutatni, hogy államosítás nélkül sokkal életrevalóbb és alkotmányos államba illő rendőrség szervezhető, csak akarni kell.

Végül kijelentjük, hogy a jövő cikkeinkben elmondandó dolgok minden tekintetben tá-vol fognak állani a személyektől, s a legtisztább közérdekű indítványok lesznek.

—f.

NAPTÁR.

— Julius 13. —

Szombat, Róm. kath. Jenő pk. Prot. Jenő. Gör. kel. július 1. Kozma és Demjén. Izr. Thamus 21. S. Pinchas. Nap két 4 óra 5 p., nyug. 7 óra 34 p. Hold kette 10 óra 22 p. nyug. 10 óra 29 p.

Julius 13. A 48-as népkör táncmulatsága a Rhédey-kertben.

„ 13. A székelyhídi kaszinó nyári mulatsága.

„ 14. Az érmelléki takarékpénztár rendk. közgyűlése

„ 21. A tenkei intelligencia táncmulatsága a város közvetlen közelében fekvő nagy erdőben.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő fizetéseknél kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonneuwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss ezégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota, Nagypiac.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

A szociálisták Okányban.

A társadalmi rend felforgatói nem nyugodnak. Hiábavaló az állami árgusszemű felügyelet, a szociáldemokraták elvei megjelennek szivarpapírokon, és az Isten tudja csak, minő furfangos módon, a munkáselem csoportjai között. Az ugynevezett szaklapok belekóstolnak a

óra előtt a tintatartót és visszavonulási utját egyenesen az ablaknak vette.

No ez hát preparálva van — gondoltam és békét hagytam neki.

A macska látván, hogy a lezkeadásokkal elhagytam, visszaszokott lassankint az irodába és ha meglátott sunyítva forgatta a szeméit és lesté, hogy fogom-e füttyülni a Klapka-marsot? És ha füttyültem: nem tudtam én olyan gyorsan füttyülni, mint aminőben rohant ő kifelé. . . .

«Labor omnia vincit» ami annyit tesz, hogy: megtanítottam a macskát mörésre. . . .

A hosszú utról, egy szép szeptemberi alkonyon haza érkezett az ekés jármű, a kedves karaván ismét otthon volt.

Hiába nyerném meg akármelyik nagy lottéria kétszáz ezer forintos főnyereményét, hiába neveznének ki pénzügyminiszternek, hiába vezetném győzelemre a néppártot, mindezen lelkem titkos vágyainak teljesülése, nem okozná azt az örömet amit Mariska viszontlátása okozott!

Másnap az öreg ur a hosszú ut fáradalmait tovább pihente mint egyébkor, és mire ő az irodába jött mi: t. i. én, Dolfi és a Nero macska is, szokott helyeinken voltunk a zöldasztalnál.

Az öreg ur renkívül jó kedvvel jött az irodába, félre csapott szervánus sipakkal, füttyülte kedvencz indulóját a Klapka-marsot. És midőn az ajtó kitért és a Nero az indulót meghallotta: fölfordultak tenger zöld szeméi föluggrott és mivel az ajtón a menekülést veszélyesnek látta: neki ugrott az ablaknak,

kitörte annak üvegét és — rohant a tökindek közé. —

Füek! veszedelem van, — kiáltott az öreg ur — fegyverre! Az a macska meg veszett, utánna, agyon kell durrantani!

És futottunk ki-ki a puskája után.

Az öreg ur leggyorsabb volt: ő legelőbb a kertben termelt és ráhibázott a macskára.

A veszedelem tudata és a hibázás kudarcza, az öregot egészen kivette a flegmájából: káromkodott mint a jégeső.

— Menjetek, fussatok a jégen kopogóját annak a macskának! és kerítsétek nekem elő, habár a tü füléből is!

(A tagbaszakadt Dolfi buzgó futásában, belekeveredett a tökindekbe és olyat esett mint egy korpászsák.)

De a macskát előkértettük; Ferkó az ordináncz-hajdu kirezzentette a méhesből és neki hajtotta a kert utján állót princzipálisnak, ki ezuttal jobban célozolt és a Nero macskát agyonpuffantotta. . . .

Igy szabadultam meg a szemtelen macskától. . . .

Tízok.

Apróság.

Ez is ok. Az utcasarokon egy koldus áll. Egy arra menő ur megszólítja őt:

— Miért nem lát maga munka után?

— Mert nagyon félek.

— Fél? Ugyan mitől fél?

— Attól, hogy munkát kaphatnék.

magyar politikába és a szakszerűség tárgyálása közben elesempészik a munkások kezeibe petroleumos szándékaikat és csábos kilátásokkal igyekeznek maguknak prozelitákat szerezni.

Okányi levelezőnk érdekes, de egyszersmind szomorú hírral kereste fel a »Tiszántúl«-t. Azt írja ugyanis, hogy »N é p a k a r a t« ezim alatt egy lázító lapocska jelent meg június 21-én, mely a hiszékeny munkásosztálynak volt szánva.

A Népakarattal elárasztották az országot, így jutott a lappéldányokból egy rakás Okányba is, ahol az urasági birtokokon, sőt még a magánlakásokban is kézről-kézre adták a veszélyes tanokat hirdető közlönyt.

Az igazgatásnak már mutatkoztak is látható jelei, midőn Bölöny György cséllai főszolgabíró azonnal a helyszínére utazott és a kellő kutatások után lefoglalta az államellenes nyomtatványokat.

A derék főszolgabíró ezen kívül szigorúan utasította a csendőrséget, hogy a lap terjesztői ellen indítsa meg a nyomozatot és tartóztassa le őket. Mint tudósítónk írja, a csendőrség erőlyes fellépése valószínűleg véget fog vetni egyszer s mindenkorra a »Népakaratnak« és Okány marad újra csendes, munkás község, ahova eddig nem tudott befurakodni a telhetetlen gyomru elégedetlenség.

*** Báró Roszner Ervin körútja megyéjében.** Báró Roszner Ervint, Máramarosmegye főispánját nagy lelkesedéssel fogadják megyéjében mindenütt abból az alkalomból, hogy haza hozta fiatal feleségét, néhai Forgách Antal gróf volt kanczellár leányát. A főispán és neje megérkeztek a gyertyánligeti fürdőbe, ahol a néhai Rudolf trónörökös vadászakastélyában béreltek szállást. Lovasbandérium kísérte a megye kedvelt főispánját és fiatal feleségét Nagy-Boeszkótól Gyertyánligetig, ahol Pogány főszolgabíró, Ujhelyi Antal esperes és dr. Widder Péter fürdőorvos, az állami vasgyár főhivatalnokai és nagyszámu fürdőző közönség lelkes éljenzéssel üdvözölték. A diadalkapu előtt Ujhelyi Antal esperes tartott ékes üdvözlő beszédet.

*** Nagyvárad rendőrkapitánya jobban van.** Említettük pár nap előtt, hogy ifj. Rimler rendőrkapitányt Szakáll vasuti állomáson baleset érte és jobb kezének kis ujját annyira megsértette, hogy operálni kellett. A beteg rendőrfőnök — mint örömmel értesülünk — már annyira jobban van, hogy ma megjelenik hivatalában. Dolgozni azonban csak pár hét múlva lesz képes, mert kezét nem használhatja.

*** Egy apátplébános aranymiséje.** E hó 21-én lesz 50 éve, hogy Keeskemét apátplébánosa Bogyó Pál áldozó pap lett. A nevezetes évfordulót a római katolikus egyháztanács kezdeményezése folytán impozáns ünnepséggel ülik meg e hó 23-án, amikor is a jubiláló apát aranymiséjét fogja tartani. Az ünnepélyen jelen lesznek a jubiláns összes volt papársai, ugyisint a plébánoskodása alatt Keeskeméten volt összes segédlelkészek. A jubiláns ez alkalomból a római katolikus nagytemplom főoltárát renováltatta és újra aranyoztatta.

*** Lutri és zálogház.** Két olyan állami és hatósági felügyelet alatt működő intézmény, mely a könyelműség lejtőjére csábítja a szegény embert. Az iszákos, a kártyás, a dologkerülő értéktárgyai vannak ott halomra rakva; mennyi érdekes, de egyszersmind elszomorító történeteket tudnának azok beszélni, ha beszélni tudnának! Ritkán kerül közjük a valódi és szánalomra méltó nyomor záloga. Nagyon sokszor a lutri miatt is szaporodik a letétek száma és ezért nagyon sok helyen, de különösen a fő- és székvárosban a zálogházakkal kapcsolatosan lottógyűjtődék vannak. A szenvedélyes játékos uri asszony magával viszi az ezüst evő készletet becsapja zálogba, hogy megtehesse a három király számát, vagy a naponta előforduló szerencsétlenségekből kombinált numerusokat.

És a polgárság, a nép egyre szegényedik, a zálogházas gyarapszik, az államkincstár molochja felfalja a busás jövedelmet. Ezek jutottak eszünkbe, mikor tegnap a nagyvárad rendőrségnél egy talált rescontot és ugyanazon tárczában egy zálogcédulát mutatott a rendőrbiztos. A zálogcédulának ilyen forma nexusa lehet azzal a rescontoval. A káros tudná megmondani, hogy így van-e. De ki a káros? Épen erre kíváncsi a rendőrség.

*** A gróf Károlyi-család gyászja.** Id. gróf Károlyi Istvánné, sz. Orczy Mária Terézia bárónő tegnap éjjel feltizenegykor Föthön elhunyt. Az agg grófnő már hosszabb idő óta betegeskedett s ma délután állapota hirtelen rosszabbra fordult, úgy, hogy Ángyán tanárt telefonon hívatta ki Föthra Údvarhelyi kezelő orvos. Az elhunyt grófnő utolsó óráiban gróf Károlyi Mihály, gróf Károlyi Sándorné és Károlyi Erzsébet grófnő voltak a kastélyban. Gróf Károlyi Sándort, ki budapesti palotájában tartózkodik, a gyászestéről még az éj folyamán értesítették. A boldogult grófnő 1815. augusztus 30-án született, csillagkeresztes hölgy, s a királynénak palotahölgye volt. 1865. január 4-én lépett házasságra Budapesten Károlyi István gróffal. A hirtelen elhunyt grófnő gróf Károlyi Sándornak mostohaanyja volt. Férjét, gróf Károlyi Istvánt, a ki a mai gróf Károlyi Ede és Sándor-féle majorátusokat alapította. 1881-ben vesztette el és azóta teljes visszavonultságban élt mostohafiának, Sándornak főthi kastélyában.

* Orvosi tanács.

Az orvos: Azt ajánlom önnek, hogy mindennap nagy sétát tegyen.

A beteg: Elég, ha mindennap kétszer körüljáróm a feleségem színházi kalapját?

Az orvos: Jó lesz, ha kezdetben kissé kiméli a lábait. Egyelőre csak egyszer járja körül s többre csak akkor vállalkozzék, ha majd elég erős lesz rá.

*** Pályázat gondnoki állásra.** Biharvármegye alispánja a vármegyei közkórháznál megüresedett gondnoki állásra pályázatot hirdetett. — Ezen állás 800 frt fizetéssel természetbeni lakással fűtés, világítással van járdalmazva. Pályázati kérvényeket folyó június hó 31-ik napjának délutáni 5 órájáig lehet benyújtani az alispánhoz.

*** A budapesti központi szeminárium új aligazgatója.** Vaszary Kólos hercegprimás — mint értesülünk — a megüresült szeminárium aligazgatói állás betöltésében már határozott. A primás választása dr. Krizsán János t. pápai kamarás és székesfővárosi káplánra esett. — Krizsán már 28 éve káplánoskodott Budapesten, s e hosszú idejű lelkészkedése alatt a fővárosi viszonyok között nem tudta annyira vinni, hogy plébánossá megválassztassék. A primási kinevezés azt adta meg a művelt papnak, a mire papi pályáján kifejtett munkássága által régen rászolgált.

*** Kinek nem inge . . .** »Kinek nem inge, ne vegye magára.« Ez a régi, de jó közmondás hétszeres beigazolást nyert a napokban egy szobaleányon, aki nemrég állott be egyik uriházhoz. Az új hajadon a szakácsnéval egy szobában nyert lakást, aki elrémülve tapasztalta, hogy szekrényéből hét ing hiányzik. A hálátlan hálótársra irányult a gyanu, a ki kezdetben mindent tagadott, de alaposabb vizitáció után megtalálták rajta mind a hét inget. Magára szedte valamennyit, nagyobb biztonság kedvéért. Be akarták kísérni a hét ingű kisaszonyt, a háziasszony azonban megelégedett azzal, hogy a hölgyet egyszerűen elesapta s csak azt a tanácsot adta neki, hogy:

— Kinek nem inge, ne vegye magára!

*** A rossz kiszolgálás áldozata.** Egy párisi vendéglőben, a Rue Saint-Honoréban együtt ebédelt a minap egy Delorme nevű ur a feleségével. A férj a sültjéhez mustárt rendelt, s mivel úgy találta, hogy a pinéz nem szolgálja ki elég gyorsan, türelmetlenül esapott az öklével az asztalra s ismételte a kívánságát De még be sem végezte a mondatát, midőn feleségének iszonyu rémületére hol-

tan fordult le a székről. A harmincz éves ember úgy látszik, szívbajos volt s a heves mozdulatban szívszélhűdés érte.

*** Ovónó választás.** Sarkad-község képviselőtestülete a megüresült ovónói állásra e hó 7-én egyhangulag Költő Róza okleveles óvónőt választotta meg. — A választáson Dr. Berke István vármegyei bizottsági tag elnökölt.

*** Zarándoklat Nagy Mária-Cell-be.** Nagy Mária-Cell-be, Mária Taferl, Sonntagsberg kegyhelyek érintésével zarándoklat fog menni auguszt. 20-án a budapesti Bombatéri plébániából; ünnepélyes egyházi kivonulás a délután 4 órai áldás után és indulás a Bombatéri hajó-állomástól külön gőzhajóval. — Utközben kikötés mind azon hajó állomásoknál, honnan zarándokok be vannak jelentve. Árak oda-vissza: I. oszt. hajón, (vasuton II. oszt.) 11 frt 80 kr.; II. osztály a hajón, 3-ik a vasuton: 9 frt 40 kr.; III. osztály hajón és vasuton: 7 frt 80 kr. A kik nem gyalogolnak, ezenfelül vasuton Rosenautól Kernhofig 2 frtot, innen társaskocsin Mária-Cellig: 1 frt 50 krt, vissza ismét ennyit, tehát összesen 5 frttal többet fizetnek osztályonként. Gyermekek 12 évig a fenti árak felét fizetik. Jelentkezni lehet legkésőbbben folyó évi auguszt. hó 10-ig a fenti (II. ker., Bombatér) plébánia hivatalban, a mely napig minden díj csakis oda befizetendő, s hol minden ide tartozó ügyek megbeszélhetők. E zarándoklattal üzérkedés nincs összekötve, mert az egyesgyedül a Boldogságos Szűz Mária, — a Magyarok Nagyasszonya — iránti hódoló tiszteletből és hozzá ragaszkodó szeretetből rendeztetik.

*** Vadász területek bérbe adása.** A Brátka Bánlaka, Dános, Loró, Ponor, Remezc községek vadászterületeit nevezett községek bérbe szándékoznak adni. — E végből folyó évi július hó 28-ikán délután 3 órakor Brátka község tanácstermében nyilvános versenytárgyalást fognak tartani, mely alkalommal — természetesen — a legtöbb haszonbért ígérőnek fogják kiadni a vadászterületeket.

* Elég volt belőle.

— Olvasta ön az utolsó költeményemet? —

— Nem, csak az első.

*** Mérgezések egy kolostorban.** A limericki (Island) Lauren-Hill kolostorban eddig még ki nem derített okokból több mérgezés történt. Két apáca már meg is halt, másik kettőnek az állapota nagyon veszélyes, a többi pedig, számszerint valami harmincz súlyosan beteg.

*** Dobsa Lajos Nagyváradon.** A hatvanas évek kedvencz színmű íróját D o b s a Lajos dobresti földbirtokost, az itt vendégszereplő K. H e g y e s i Mari asszony felkérte, hogy darabja IV-ik L á s z l ó mai előadásán jelenjen meg. Az udvariasságáról híres író valószínűleg enged a kérésnek s jelen lesz a repertoíron ily sok ideig fennmaradt tragédiájának mai előadásán a mi az est érdekességét csak növelni fogja.

*** Szigligeti-Társaság** nagyszalontai ünnepségeinek jövedelméről tegnap hozott kimutatására vonatkozólag pótlólag azt a közlést vetjük, hogy L o v a s s y Ferencz nem 4, hanem 14 frt felülfizetést adott, amit ezennel utólag közlünk.

*** Ittas postakocsis.** Tegnap a nagyvárad főutezán majd nagyobb szerencsétlenséget idézett elő egy postakocsis, aki olyan részeg volt, hogy a nevét sem tudta megmondani. Amint félig aludva iszonyatos sebességgel hajtott végig az utczán, összeütközött a 60. számú egyfogatu bérkocsival, melyet alaposan összezuzott. A magáról megfélekedezett atyafi ellen megindították az eljárást s bizonyosan megkapja méltó büntetését. Ezer szerencse, hogy a járóköző közönség el tudott menekülni a robogó, ide-oda hajtott kocsivel.

*** Lövöldöző apa és fiu.** Bazinból írják a következő különös esetet: Egy Jellinek nevű jómódu kereskedő a minap, amikor a fiát hazulról elmenni

látta, utána ment és látta, hogy — amint gondolta volt — a fia a kedveséhez ment, egy rosszhírű nőszemélyhez. Az apa addig várakozott a ház előtt, míg a fia ki nem jött. Alighogy emez kilépett a kapun, Jellinek előrántott a zsebéből egy revolvert, ráfogta a fiára és elsütötte. A lövés nem talált. De amint a fegyver eldőrdült, a fiatalember is revolvert rántott, s minden meggondolás nélkül lőtt vissza az apjára. Szerencsére ez a lövés sem talált. Ekkorára már a zajra mindenfelől emberek siettek elő s közéje vetették magukat a lövöldöző apának és fiának, akik még folyvást a legnagyobb ingerültséggel állottak egymással szemközt. A fiatal Jellinek azonnal bekisérték a pozsonyi törvényszékhez.

* **Pénzes kolduspár.** Glamer Szima egy hosszú sovány öreg szakállas ember, akinek a felesége alacsony, hibás orru öregasszony. Mindaketen azzal vannak vádolva, hogy a külvároson koldultak.

— Tagadom, kérem alássan.

A rendőrbiztos rákiált, hogy hiába tagad, bizonyítékok vannak és el kell pusztulniok a város területéről.

— Itt vannak az írásai, itt van a tárczája, olvassa meg: 48 frt és 56 krajczár van benne. És azonnal a vasúthoz.

A hibás orru öreg asszony, aki nagyot hall, közbe szól:

— Instálom alássan, én nem értem . . .

A rendőrbiztos int a káplárnak és azt mondja:

— Ez az asszony nem érti, magyarázza meg. Kísérje ki őket azonnal a vasúthoz és váltson nekik jegyet Aradig. Várja be, míg vonatra ülnek. Meheht! . . .

* **A pápa a kath. legényegyletnek** a további működésre buzdító brevét küldött, mely a nevezett egylet tagjainak különféle lelki előnyöket, bucsukat engedélyez. A breve az egyházi hatóságok útján közöltetni fog érdekeltekkel.

* **Ülés.** Biharvármegye közkórházának igazgató válaszmánya folyó évi július hó 15-én (hétfőn) a vármegyeház kistermében Szunyogh Péter alispán elnöklété alatt ülést tart.

* **A legdrágább szivarok.** New-Yorkból írják, hogy egy ottani import-czég nemrég olyan havanna szivarokat készítettett, a melyeknek ára darabonként a vámmal együtt 11 forint. Ezeket a szivarokat 10 darabonként csomagolják, s a czég bizonyos vevőinek ajándékba adják, a kik azután azzal büszkélkedhetnek, hogy a világ legdrágább szivarjait szívhajják. Egy dohánykereskedő a következőket meséli: A legdrágább szivar, a melyet Washingtonban árultam 2 frt 50 krba került. Én magam 2 frt-jával fizettem darabját. Ezt a fajta nagyrészt egyenként adtam el, csak az utolsó 50 darabnak akadt egy nagy megrendelője, a ki azokat egy kinestári hivatalnoknak adta ajándékba jó szolgálataért. Volt egy vevőm, a ki 14 évig ugyanazt a szivar fajta szívtá s ezen idő alatt 10 ezer frtnál többet szereztem rajta. Háborus időkben a szivarok sokszor huszszoros árra is emelkednek, úgy, hogy a tíz krajczáros szivarokért két forintot is fizetnek.

* **Permetezés a szőlőhegyen.** A peronospora elleni védekezés szempontjából a második kötelező permetezés tegnap vette kezdetét, A permetezés rézgálicz és mészkeverékével történik.

* **Megtámadott kerékpáros.** Tegnap Sz. Gy. rendőr Stellungba vágta magát a panasz felvevő rendőrbiztos előtt és jelentette:

Jelentem alássan a tekintetes rendőrbiztos urnak, hogy tegnap este egy általam ismeretlen férfit egy komfortáblis szemtelenül lelökött a »biciklistákra« és ezért öt V. M. cipész-mester kétszer is jól pofon találta ütni.

Egyéb az én posztomon nem történt.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-26, 8-48, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

IRODALOM.

Előfizetési felhívás.

Két verseskönyvem jelent meg már a könyvpiacra. Az olvasó közönség lehetővé tette a megjelenésüket, sőt a »Vasárnap« című verses kötetből két kiadást vásárolt meg. Most a »Vasárnap«-ot harmadszor bocsátom közre gyémánt-kiadásban, izléses, csinos kiállításban. A »Vasárnap« harmadik kiadásával egyidejűleg »Mi ketten« címmel egy lyrai verskötetet adok ki. A könyvek még ez év folyamán elhagyják a sajtót. Előfizetési ára egy-egy könyvnek egy forint. Az előfizetéseket kérem czímre Szegedre küldeni. Gyűjtőknek öt előfizető után tiszteletpéldányt adok. Budapest, 1895. július hó 10. Hazafias tisztelettel Polczner Árpád.

MULATSÁG.

A 48-as Népkör nyári mulatsága.

A nagyvárad 48-as Népkör nyári mulatságát ma tartják meg a Rhédeykerthető lövöldé helyiségében, a mulatság iránt oly nagy az érdeklődés, hogy még olyan eddig egy évben sem volt, ebből kifolyólag határozottan lehet következtetni, hogy a legsikerültebb mulatságok közé lehet számítani.

Meghívókért mindegyre jelentkeznek ugyan azért a kik még eddig sem kaptak volna meghívót, s a mulatságban részt venni óhajtanak szíveskedjenek a 48-as Népkör helyiségében jelentkezni a hol azok egész este 6 óráig bármikor kifognak szolgálatni.

A múlt alkalommal közölt tánc rendezők névsorából — tévedésből — a következő táncrendezők nevei kimaradt. Harsányi János. Kereszturi István. Kutron Dániel. Nagy Elek és helyre igazításul ez alkalommal közöltetik.

A mulatság megtartását a 48-as Népkör helyiségén kitűzött nemzeti lobogó fogja jelezni.

A rendezőség mindent megtett arra nézve, hogy a mulatságban résztvevők igényei úgy szellemileg, mint anyagilag minden tekintetben teljesen ki elégítve legyenek. gondoskodott jó zenéről, és ügyes táncos fiatalokról, remélve, hogy a mulatság kedvelők becses megjelenésükkel támogatni fogják a rendezőség fáradozásait.

A rendezőség.

Táncmulatság Tenkén.

A tenkei intelligencia a város közelében lévő nagyerdőben f. hó 21-én zártkörű táncmulatságot rendez, melyre a következő meghívót vettük: A tenkei intelligencia a város közvetlen közelében fekvő nagyerdőben 1895. évi július hó 21-én zártkörű táncmulatságot rendez, melyre kívül címzett urat és b. családját tisztelettel meghívja: Aszalay Sándor, Balogh Lajos, Barabásy Sándor, Bernáth Lajos, Boglútz Béla, Boglútz István, Böck Béla, Böck Gyula, Csató József, Dávid György, Detrich Endre, Frank Bernát, Gasparik Oál, Herman Géza, Hrdna Alfonz, Kékuss István, Kiss Ferencz, Knauer János, Kovács Antal, Kön-

czey István, ifj. Lengyel Károly, Lévi Dávid, Lindenmayer Károly, dr. Madarász Kálmán, Madarász József, Markovits Pál, Ötvös Béla, dr. Papp Jusztin, Prikkel Gyula, Revóczky Károly, Rochsin György, Salamon Lajos, dr. Sebess Lajos, Sebők Lajos, Szabó Sándor, Szentmariay Márton, Szentiványi Károly, dr. Toperczér Sándor, dr. Ujlaky Ferencz, dr. Wallerstein Mór, Weisz Ede, dr. Weisz Adolf, Pesti Károly. Kezdeté délután 3 órakor. A város végétől (nagyvárad-utca) kezdve jelző-zászlók mutatják az utirányt. A mulatság kedvezőtlen idő esetén az ásványfürdő helyiségeiben fog megtartatni. Az erdőn kényelmes lombátorok és játszó-terek berendezve. Kitűnő magyar konyha és hűtő italokról gondoskodva van. Belépő jegy ára: Személyjegy 2 korona, családjegy 4 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. A tiszta jövedelem a tenkei I-ső zenekar részére — hangszerek beszerzésére fog fordítottatni.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombaton: *IV. László*: Hegyesy Mari vendégfellépésével.

Vasárnap: d. u. *Dobó Katicza*: este: *A madarász*.

A vasgyáros.

1895. július 12.

Érzékeny szívű varróleányok tegnap sokat könnyeztek a gögös grófkisasszony és a szerencsétlen vasgyáros megindító történetén.

Ó, a romantizmus sohasem hal ki az embereknek a szívéből, és szívesen végignézik Derblay ur magánviszonyait tárgyazó színművet, melyet Öhnet György szentimentális lelkek megindítására megírt.

Fellépett ez idén először a színpadon tegnap este K. Hegyesi Mari asszony. Nem tudjuk megmondani melyik nagyobb: a művészete-e vagy szépsége? A fővárosi kritika azért néha oly tartózkodó véleményében, mert nem tudja a hatást elválasztani, melyet rá K. Hegyesi Mari asszony művészete és szépsége tesz.

* * *

És szép volt tegnap is. Hatalmas alakja oly ritmikusan mozgott, mozdulatai oly harmónikusak voltak! Az első felvonásban lányunk nagyon asszonyos volt, de neki elhittük, hogy ő az a Claire, aki csak bosszúból megy férjhez, a vasgyárhoz. Bámulatra méltó az a könnyedség, amellyel a viharzó személyeket interpretálni tudja s egy pillanatra a lélek percnyi történetét élénk állítja. Routin, biztonság a fellépésben, otthonosság a színpadon, zenei lágyaság hangja a gyöngéd érzelmek kifejezésére, erőteljes kitörései a viharos jelenetekben jellemzik művészi ragyogó játékát és előadását. Uralja a színpadot, mikor ott jelen van és uralkodik szerepe felett, amelyet legkisebb részletéig minutiosusan kidolgoz, Staffage neki a színpad, a szereplők, sőt a lelkesült közönség is, mely mind mind csak arra szolgál, hogy kiemelje azt a hatalmas alakítást, melyen mint a márványon, folt nincs, tiszta, világos, ragyogó az egész, messziről finom tómassával meglep, közelről erőteljességével elragad. A felvonások után felhangzó tapsvihar méltó viszonzása volt, a műélvezetnek, amelyet nekünk szerzett.

Ilyen kiváló alakítás mellett azt hittük, hogy szintársulatunk tagjai, mint a mécs láng a villamos lámpa fénye mellett, elfognak törpülni. Nem úgy történt. Az az igaz hang és művészet, melyet a vendég a színpadra vitt, méltó visszhangot keltett.

Tompá Kálmánban, ki Derblay szerepében tehetségének eddig nem ismert s kiváló tulajdonságaival ismerttetett meg bennünket. Előadása természetes, igaz és őszinte volt. A szenvedélyek ábrázolásánál tulzástól ment, erőteljes kitöréseivel meglepte a közönséget, mely *nyílt jelenetben* s azonkívül többször tetszésével tüntette ki. Ha nem volt elég kegyetlen, ha hangja néhol nem volt hü tolmácsa a mondottaknak, azért a tegnapi estét sikerei közé sorozhatja.

Benedek Gyula (Bligny herceg) tegnap nagy embarrassment volt. Ez az intelligens színész nem tudott szerepével mit csinálni s néhol igazán szánalmas volt.

Nem találta bele magát szerepébe és mozdulatai, tartása, játéka, de különösen hanghordozása kínosan érintették azokat, kik e bonvivant színész előadásához olyan sokat fűztek, s kik tegnap, az ő érdekében mondjuk ezt, megdöbbenek, hogy Bligny herceg ábrázolója, úgy elvesztette a fejét.

Novák Irén és Delli Emma jól eső, kedves látványt nyújtottak kis szerepeikben.

Ugy ők, mint Bácsné és különösen Balassa Jenő a parvenu gyáros szerepeiben bele illettek a környezetbe.

Gál Gyula a megszokott karakterisztikus művészi alakítást mutatta be.

Végül s hisszük utoljára foglalkozunk Déryvel, ki Préfont hálás szerepében igyekezett kimutatni, mennyire nem való ő máshova, mint a — karba.

Szendrei megint adta a szégyelést, s nem mert felnézni a padlózatról. Vajjon mit vesztett el, hogy mindig keresi a földön? Szívesen currentáltatjuk, de hálából tegye meg nekünk, hogy nézzen a partnereire, mert azok sok érdekes dolgot cselekesznek.

Hegyesi Mari második fellépte.

K. Hegyesi Mari úrnő, a nemzeti színház bájos művésznője ma folytatja vendégszereplését Dobsa Lajos jeles tragédiájában a »IV. László«-ban. A kitünő vendég Ayda szerepét játssza, melylyel a mű felelevenítésekor óriási hatást keltett a nemzeti színházban. Kivüle jelentékeny szerepeket Tóvölgyi Margit, Rónaszékiné, Novák, Szabó Laciné, Gál, Tompa, Déry, Csátár, Szendrei és Balassa játszanak a darabban.

Delilah.

K. Hegyesi Mari úrnő hétfőn folytatja vendégszereplését »Delilah«-ban Fenillet remek színművében, melyben a hercegnő, Rosvein Delilahja a művésznő egyik legkitünőbb alakítása. A darabban Rosveint Tompa, Cerniolt Benedek, Sertorius Balassa, Mártát Sertorius leányát, Novák Irén fogja játszani.

Vasárnapi előadások.

Vasárnap a szinkörben. A madarász Zeller kedves operetteje kerül színre vasárnap este R. Réthy, Sugár, Hunyady és Rónaszékinével a főbb szerepekben — délután pedig »Dobó Katieza«, a czimszerepben Erdei Rózsával.

REGENY-CSARNOK.

Későn.

Robinson F. W. után: M. J.

25

(Folytatás.)

Igy ismétlődött ez egynehányszor. Feje zúgott, vére forrt; kétségbeesve dobta el a tollat, felugrott, kezébe vette kalapját s kisietett az utcára. Itt sem találta meg az annyira óhajtott nyugalmat. Visszatért szobájába és ismét irni kezdett. Ekkor halk kopogtatás hallatszott. Dudleynek minden tagján borzadály futott végig, melyről nem tudott magának számot adni.

— Ez bizonyára Sef lesz! Eljött hogy saját ajkai átkozzanak meg, s hogy visszakövetelje tőlem szédült boldogságát! gondolá.

— Remegeve ment az előszobába. Nem csalódott — Sef állott előtte. A leány szokás szerint mindkét karját kitarva üdvözölte őt s főlemel arcát hogy Dudley megcsókolja.

— Sef! Sef! kiáltott ez szemrehányó hangon. Neked soha sem kellett volna e küszöböt átlépned! Miért nem vártad be türelmesen leveletem?

— Nem voltam képes, Dudley! felelt a leány. De miért is vártam volna? Menjünk be szobádba, beszélni szeretnék veled.

— De — — —

— Fáradt, halálosan fáradt vagyok, szakítá félbe gyorsan a leány. Egész nap a kirakato-
kat és fogatokat néztem, ki kel egy kissé pihennem magam, Dudley.

Egy halvány, kimerült arc volt Dudley előtt, félelmes kifejezéssel tüzes szemeiben, melyek csaknem átszűrték az övét.

— Jobban szeretném, ha nem láthatnának szobámban, menjünk le az utcára, ott is ép úgy beszélhetünk, szólt.

— Nem hallottad, hogy halálosan fáradt, kimerült vagyok, kérde Sef élesen.

— Hallottam, de épen a saját érdekemben szeretném, hogy ne találkoznánk az én lakásomon, felelt Dudley gyöngéden.

— Az öreg és Ben bizonyára figyelemmel kísérek.

— S mi van abban?

— Ők anélkül is tudják, hogy nem igen vagyok válogatós! tevé hozzá keserű mosolylyal.

— De én tudom, hogy bizhatok benned, Dudley. Nem vagy olyan ember, a ki képes volnál megsérteni.

— Isten őrizzen attól!

— Akkor hát engedj bemennem, mert — Nem volt képes befejezni.

Halvány arca még jobban elfehéredett, ingadozni kezdett s bizonytalán a földre rogyik, ha Grey karjaiba nem fogja s a nagy karosszékre nem viszi.

Néhány perczig tartott, míg szemeit újból fölnyitotta; Dudley egy pohárka cognacos vizet nyújtott neki.

— Sef, drága Sef, igyál csak egy cseppet, ez fel fog frissíteni s megerősít.

— Te tulbecsülted erődöt s a fáradság és felindulás egészen kimerített.

— Jobb lett volna nyugodtan otthon maradnod.

— Otthon! hangzott szomoruan a leány ajkairól. — Nekem nincs többé otthonom!

— Az Istenért! mit akarsz ezzel mondani?

— Semmi olyast, ami nekem örvendetes volna!

Oh mint fájnak Dudleynek e szavak!

A leány megkísérelé néhány cseppet kiszűcsölni a feléje nyújtott pohárból, de csakhamar undorodva tette azt le az asztalra, kezét egymásba kulcsolta s ölébe ejtette.

— Számptalan oka van annak, hogy reám nézve jó kibeszélhem magam veled, szakítá meg Dudley a kínos csendet, de még is jobban szerettem volna, ha ez más, semleges helyen történt volna. Oly sok mondani valóm volna mentségemre, de félek, hogy te hiháztatni fogsz.

— Én hibáztatnának téged, Dudley? felelt a leány szomorú mosolylyal, hisz egyedül én vagyok a hibás!

— Nem, nem, az nem igaz! kiáltott Dudley megszeppenülten. Te egészen ártatlan vagy; énnekem kellett volna okosabbnak lennem..... nagyon rosszul bántam el veled, de nem tehettem másképp, szenvedélyem ragadott el!

— Egyikünk sem tehetett másképp, nemde, Dudley? suttogott Sef, mereven tekintve maga elé. A sors akarta ezt így! Én hiszek a végzetben.

— Tehát bele nyugodtál elválásunkba s belátod, hogy mindkettőnkre nézve ez a legjobb?

— Igen, igazad lehet.

— S te hiszel nekem. Sef, Elhiszed, hogy ez életemnek a legkeserűbb napja? Oh, én valóban nem vagyok haszontalan ember s ha nem is lenne nekéd könnyű engem elfeledned, legalább ne gondold rosszat felőlem. Hisz én annyira szeretlek téged! kiáltott Dudley remegő hangon.

— Atyám azt mondta neked, hogy haszontalan ember vagy; s ő csakugyan azt is hiszi, szólt halkán a leány. Midőn elmondtam neki, amit az üzletben reám fogtak, hogy én már nem lehetek jobb, mint a milyen vagyok s hogy én egy... egy... nem mondhatom ki azt a szót, mi vagyok — akkor atyám reám kiáltott:

»Lehet, hogy igazuk van!«... .

Istenem, Istenem, nem érthetem ezt, hisz én mit sem tettem! Atyám mindkettőnk iránt rettenetes volt; ő nem jó atya, Dudley.

Mily hangon mondta ezt!

— Ne gondold ezért rosszat atyádról; neki okai vannak a haragra.

— És még sok mindent mondott terőlad, amit én fel nem foghattam s meg nem értettem, folytatá panaszos, álmodozó hangon, —

többet között, hogy te mielőtt engem megismertél volna, már el voltál jegyezve. Ugye hazugság ez? Mondd, hogy hazugság, Dudley! kiáltott visszatérve régi, élénk modorába.

— Ha szegénynek és közönségesnek lát-szom hozzád képest, ha úgy találod, hogy esztelenség lenne tőled engem nőül venni, úgy majd csak bele fogok törődni sorsomba.

Idővel talán mégis sikerülni fog valahogy téged elfelednem, de ugy-e nincs más leány a dologban? Ezt nem tudnám elviselni.

A leány végre egészen magához tért alélt-ságából, mely Dudleyt annyira megijeszté és szenvedélyes, meleg tekintettel nézett a férfira. Halvány, kifejezéstelt arcán észrevehető volt az aggodalom, melylyel a választ várta. Mily szép volt e teremtés vad felindulásában! Dudley legjobban szerette volna ösztönét követve szívére szoritani Sefet, hogy soha se bocsássa el többé, de büszkesége és előítéletei kötve tartották őt s feláldozta ezeknek saját boldogságát.

— Drága Sefem, dadogá, erővel kiszakítva magát a varázból, melyet e leány fölötté gyakorolt; igaz, én már rég el vagyok jegyezve egy hozzám hasonló állású nővel s el is kell őt vennem. Ez volt az, ami engem annyiszor elkedvetlenített s ami most bánattal és szégyennel tölt el!

— Én... én... meg nem foghatom, hangzott remegve a leány ajkairól. — Miért kerested akkor az én ismeretségemet? Miért üldöztél? Hiszen én nem bántottalak meg soha semmivel.

A tüzes fény kialudt szemeiből, kifejezéstelenül s mereven tekintett a semmisségbe, arczáról minden csepp vér eltűnt és sötét árnyék ült reá.

— Oh, Sef, imádozt Sef, nem gondoltam volna, hogy így fog végződni e dolog! kiáltott Dudley erőtlenül.

— Én a magam módja szerint boldog voltam, folytatá a leány halkán s egyhanguan, mintha csak magával beszélné, lehet, hogy ez nem helyes mód volt, de eltréfáltam és nevetgeltem a hozzám hasonló társakkal s emellett gyorsan telt az idő. Azután megismertelek az »akadémiában« téged, te követtél Kestonba s kerested az alkalmat, hogy velem együtt lehess, élvezted a színházba és más mulatóhelyekre, megmutattad világosan, hogy én nem vagyok veled egyenlő; azután az epingierdőbe tett kirándulás! Istenem mennyire szerettelek én téged! És mit is tehettem volna mást?

Dudley nem tudta, mit feleljen; erősen összeszorította ajkát, hogy el ne árulja szavakkal forró, szenvedélyes szerelmét. Az egyedüli elégtétel, melyet a leánynak adhatott, az volt, hogy nőül kéri őt. Sef oly boldoggá tette volna őt, hogy inkább akarta fényes kilátásait s az evvel járó tiszteletet feláldozni, mint e leányt s daczára ennek a megváltó szót még sem mondta ki. Józanul akart eljárni, pedig egész valója fellázadt ellene s szíve melyén nagyon jól érezte, hogy a szegény divatárusnőn kívül nem létezik számára más boldogság.

— Bátorság, Sef, bátorság! szólt végre.

De a leány, mintha nem is hallotta volna szavait, félig magánkívül folytatá:

— Csak legalább érteném, hogy miért fáradtál, miért áldoztál fel annyi időt, csakhogy megnyerd tetszésemet s miért erősítetted annyiszor, hogy szeretsz! Hónapokig keresni társaságomat, udvarolni s azután hirtelen eldobni engem, mint eldobni szokás egy rossz keztyűt ez olyan talány előttem, melyet az én gyöngö eszem nem bír megfejteni!... Te az egész idő alatt egy komédiát játszottál — nemde!

(Folyt, köv.)

TÁVIRATOK.

Az olasz trónörökös házassága.

Róma, július 12. (Saját tud. távir.)

Egyik itteni kormánypárti lap szerint Viktor Emánuel olasz trónörökös legközelebb eljegyzti a montenegrói fejedelem leányát.

Agliardi Bécsben.

Bécs, július 12. (Saját tud. távirata.) Agliardi nuncius tegnap Karlsbadból visszaérkezett Bécsbe. Ma délelőtt dr. Rückner vallás- és közoktatásügyi miniszteri osztályfőnököt fogadta, akivel hosszasan értekezett.

Uj főispánok.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) Dr. Vojnits Istvánnak, az új bácsbodrogmegyei főispánnak e hó 27-én lesz a beiktatása. Szabadka főispánjának a király Schnauss Endre bácsbodrogmegyei alispánt nevezte ki. Az erre vonatkozó legfelsőbb kéziratot a hivatalos lap vasárnapi száma fogja közölni.

Az osztrák költségvetési vita.

Bécs, július 12. (Saját tud. táv.) A képviselőház mai ülésében folytatja a közoktatási költségvetés tárgyalását a népiskolák cziménél.

Hauck kijelenti, hogy a német nemzetiek nem fogadták el a felekezeti iskolát. Szónok igen erélyesen kikel az ellen, hogy a bécsi Kommensky-féle iskolának nyilvánossági jogot adományoztak.

Noske kijelenti, hogy a Kommensky-féle cseh iskola nem egyéb, mint egy kis Cilli Bécsben. Bécs városa igen előzeny volt a csehek iránt, így pl. az V. kerület polgári iskolájának igazgatójává született esetet nevezett ki. (Gessmant, a ki közbeszól az elnök rendreutasítja.) A Kommensky-féle iskola Eris almája, melyet Bécsbe dobtak, célja hogy cseh ágítatorokat neveljen. Bécsset ugys beszeny-nzezi a felekezeti harc, nem szabad még a nemzetiségi harcnak is hozzájárulnia. (Élénk tetszés a baloldalon, ellenmondás és nevetés az ifju csehek és antiszemiták padjain.)

Margitsziget megvétele.

Budapest, jul. 12. (Saját tud. táv.) A fővárosban ma elterjedt a hír, hogy a Margitszigetet egy belga konzorcium megvette. Már tudni vélték is a részleteket, hogy a belgák mi teendők lesznek a szép szigettel: hogy százával építik rá a vilákat, villamos vasutat vezetnek bele, 8 emeletes magas hotelt emelnek rajta, melyben több ezer szoba lenne s a hoteltől egy világító torony fog felnyulni pazar berendezéssel. Az emlegetett nagy játékbarlang terve is kísértett megint, a mely valóságos paradicsom lenne. Mind-ezen híreknek vége szakadt, mert a Margitsziget eladásáról szóló hírek alaptalanok.

Bolgár deputáció Oroszországban.

Pétervár, július 12. (Saját tud. táv.) A bolgár küldöttség Lobanov hercegnél állítólag egy Ferdinánd fejedelem által irt levelet mutatott fel, melyben ez a csár-tól, mint orosz vasallus a királyi koronát

kéri. A bolgár küldöttség tegnap a pénzügyminiszternél volt és kérte, hogy Burgas és Odessza között közvetlen gőzhajó összeköttetés létesíttessék. A Novoje Vremja szerint a miniszter megígérte, hogy támogatni fogja e kérést. A lapok szófiai táviratot közölnek, mely szerint a bolgár küldöttség fogadásáról érkező hírek egész Bulgáriában nagy örömet keltettek. A Swjet sumlai távirata szerint az ottani lakosság június 28-án Sándor csár lelki üdvéért az összes templomokban imádkoztak és felkérte Klement metropolitát, hogy Miklós csár előtt fejezze ki részvétüket és azt a forró szeretetet, melylyel Sumla a nagy-lelkű csár és az orosz testvérnép iránt viseltetik.

A macedoniai lázadás.

Szófia, július 12. (Saját tud. távirata.) A török hatóságok feltűnést kerülő módon Macedóniában élő számos bolgárt letartóztattak. Ueskuebben és Solinikiben a legutóbbi napokban több bolgár tanítót tartóztattak le.

Cetinje, július 12. (Saját tud. táv.) Az Albániából érkezett legutóbbi hírek szerint, az Albániában levő török csapatok egy része indulásra készül Macedóniában.

Kolera Galicziában.

Lemberg, július 12. (Saját tud. táv.) Mint a »Gazetta Narodowa« írja, Demczuk Waszil munkás kolerában megbetegedett. Rögtön szállították a kórházba, hol az orvosok konstataáltak, hogy minden jel szerint kolera nostrasban betegedett meg a munkás.

Közgazdaság.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától. 8356/1895.

Hivatalos hirdetmény.

A földművelésügyi m. kir. miniszter urnak 37142 III—b. sz. körrendelete folytán Nagyvárad város kapitányi hivatala közhírré teszi, hogy az Osztrák-Magyar monarchia területéről Németországba bevinni szándékolt állatok (lovak, juhok, kecskék, szarvasmarhák, sertések) — a mennyiben egyes állatfajok különös forgalmi korlátozások alá vetve nincsenek. — Oderberg határállomáson át a hét minden napján bevitethők.

Nagyváradon. 1895. június 26-án.

Gerő,

h. rendőrkapitány.

Bortermésünk. Minden jel oda mutat, hogy az idén jó bortermésünk leend. A statisztikai adatok szerint szőlőterületünk tavaly 219.842 hektár volt s így közel 150 ezer hektárral csökkent az azelőtti állományhoz képest. A szőlő területe s a termés a következő arányt mutatják.

	terület hektár	Termés hektoliter
1894-ben	219.842	1.377.009
1893-ban	226.100	939.984
1892-ben	248.832	796.560
1891-ben	254.207	1.238.626

A múlt évi bortermés értéke 24.69 millió forint volt. 1893-ban 10.90 millió forint, elkelt a boron kívül 35.033 métermázsza szőlő is. Egy

hektoliter közönséges új bornak az átlagos értéke 16—17 frt, a csemege boré 60 forint, az asszu boré 132—133 forint volt. Egy kilogramm szőlő 15 krajczáron kelt. Örvedetes jelenség, hogy 1895-ben a szőlőtermelő gazdák sokkal nagyobb területet ültettek be szőlővel, mint tavaly és így remélhető, hogy a szőlők rekonstruálásának néhány év múlva s talán már az idén is erősen meglesznek a gyümölcsei.

Méhészek kongresszusa. A magyar országos méhészeti egyesület választmánya a legutóbb rendkívüli ülést tartott az ezredéves kiállítás alkalmára tervezett magyar méhész-kongresszus ügyében. Az ülésen két erdélyi vendég is részt vett Bodor László szerkesztő és W i e d e r József főtitkár személyében, a kik kész örömmel járultak hozzá a kongresszus eszméjéhez. Vámosy Mihály igazgató-alelnök ezután indítványozta, hogy a kongresszus programjának kidolgozására egy bizottságot küldjenek ki, amelybe természetesen az erdélyi egyesület tagjait is beválasztották. A programtervezet már el is készült és célja főleg az hogy a méhészeti minél szélesebb körben terjesztessék. Az előkészítő bizottság tagjai: az orsz. méhészeti egyesület és a kolozsvári méhészeti egyesület választmányának küldötteiből alakított bizottság, mely egy elnök, titkár és öt, esetleg hét tagból áll. A kongresszusnak, amely a millenáris kiállítás termeiben 1896. augusztus 20-ika és 31-ike közt lesz, tárgysorozata a következő: Első nap: 1. Méhészeti szakoktatás általában és különösen, kapcsolatban a vándortanítói intézménnyel. 2. Méhészeti védtörvény tervezete. 3. A magyar méhészegyletek országos szövetkezetének tervezete, kapcsolatban az állandó kongresszus kérdésével. — Második nap: 4. A méhészeti termények ipari feldolgozása, különösen a méz értékesítésének kérdése. 5. A méhlegelők javításának kérdése. 6. A méhlokok és keretméretek kérdése. 7. Gyakorlati előadások a méhész-kedés és a méhészeti ipar köréből. Harmadik nap: Kirándulások. Megválasztanak végül egy vigalmi bizottságot, mely a kongresszusi időben működik s a melynek feladata a tagok fogadása, elszállásolási kérdések, társas ebédek, kirándulások rendezése és kedvezmények iránti gondoskodás.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. július 13.

Budapest, július 13. I. Készárúüzlet. Buzát ma élénken kínáltak, — a vételkedv fokozódott volt és szilárd irányzat mellett 12.000 q. hazai buzát 2 1/2—5 magasabb áron vásároltak.

Idegen buzákban nem volt forgalom.

Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 5.10—0.— frton Budapesten.

Tengeri irányzata változatlan és forgalom nélküli.

Árpa irányzata és ára változatlan.

Zab irányzata csöndes.

Mai hivatalos jegyzék effektív árakban.

F A J	B u z a		100 kgr. ára		100 kgr. ára	
	Műs. súly hektol.	frttól	frtíg	Műs. súly hektol.	frttól	frtíg
Bánsági — — új	78	6.70	6.75	79	6.75	6.95
» — — új	80	6.80	6.85	81	6.85	7.05
» — — új	82	6.90	6.95	—	—	—
Tiszavidéki — új	78	6.75	6.80	79	6.80	7.—
» — — új	80	6.85	6.90	81	6.90	7.10
» — — új	82	6.95	7.—	—	—	—
Pestvidéki — új	78	6.70	6.75	79	6.75	6.95
» — — új	80	6.80	6.85	81	6.85	7.05
» — — új	82	6.90	6.95	—	—	—
Fejérmegyei — új	78	6.70	6.75	79	6.75	6.95
» — — új	80	6.80	6.85	81	6.85	7.05
» — — új	82	6.90	6.95	—	—	—
Bácskai — — új	78	6.80	6.85	79	6.85	7.05
» — — új	80	6.90	6.95	81	6.95	7.15
» — — új	82	7.—	7.05	—	—	—

II. Határidőüzlet. Amerika tegnap 3 centtel olcsóbb áremelkedést jelentett. Az időjárás és a vevők tartózkodása folytán az árak 7—10 krral visszaestek.

Előfordult kötések: buza őszre 6.51—6.65 frt, rozs őszre 5.52—5.62 frt, tengeri július—augusztusra 5.82—5.97 forint, tengeri augusztus—szeptemberre 5.88—6.03 frt, zab őszre 5.57—5.65 frt, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 9.40—9.50 forint.

Zárlatkor maradt: buza őszre 6.51—6.52 forint, rozs őszre 5.52—5.54 frton, tengeri júliusra—aug.-ra 4.85—4.95 frton, tengeri augusztus—szeptemberre 4.90—4.91 frton, zab őszre 5.75—5.76 frton, káposzta-repcze augusztusra—szeptemberre 9.40—9.45 forint.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. július 12-én.

Magyar aranyjárdék 4%	123.75
Magyar koronajárdék	100.—
Magyar vasúti kölesön aranyban 4½%	125.75
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2½%	103.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	125.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	101.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyereségi sorsjegy-kölesön	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	146.50
Osztrák járadék papírban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	124.—
Osztrák korona járadék	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	157.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1077.—
Magyar hitelbank részvény	492.—
Osztrák hitelintézet részvény	408.60
Osztrák-magyar államvasúti részvény	439.50
20 frankos arany (Napoleon d'or)	960.—
Német birodalmi márka	59.30
London vista	121.25
Paris vista	48.15
20 márkás arany	11.86

SZINKÖR NAGYVÁRADON

Nagy bérlés szünet IV. Kis bérlés szünet.

Páros. Páros.

Szombaton, 1895. július hó 13-kán

K. Hegyessi Mari urnó vendégfelfelépésével:

IV-ik L á s z l ó

Tragédia 5 felvonásban.

1. felv. Romboló szellem. 2. felv. Térítő szellem. 3. felv. Ész és szív. 4. felv. Tűzpróba. 5. felv. Vérményezző.

SZEMÉLYEK:

IV. László, Magyarország királya	Tompa Kálmán.
Edua, kún hercegnő	Tóvölgyi Margit
Arbuz, Edua bátyja	Déri Béla
Turtul, Edua rokona	Csatár Győző

Kemenche, száműzött kún főnök

a tatár földön

Myze, kikerestelkedett arab, ta-

násos, utóbb nádor

Ayda, Myze Huga

Dániel Ayda oktatója

Kaplony János, magyar főúr

Ladomir, pápai núnczius

Biztos az Isten-ítéletnél

1) bíró

2) bírónő

Togur, pogány jósnő

Kún, parancsnok

Lőrincz, magyar kalandorok

Ivó, } kunok

Böresök, } kunok

Modok, } kunok

Benedek Gyula

Gál Gyula

K. Hegyessi Mari urnó.

Aghy Sándor

Czakó Vilmos

Fekete.

Bánáti.

Szabó Samn.

Juhász.

Rónaszékiné.

Sólyom Lajos.

Szendrei Mihály

Ligeti.

Ej F.

Kassai Győző.

Az előadás kezdete fél 8, vége fél 10 orakor.

Holnap vasárnap, július hó 14-én két előadás.

Délután fél 4 orakor, leszállított helyárrakkal bérlés szünetben

Dobó Katicza

Történeti népszínmű.

Este fél 8 orakor, rendes helyárrakkal, bérlésfolyamban.

A m a d a r á s z

Nagy operette.

NYILTTÉR.

Kiadó lakások.

Az Apáca-utca 3-ik számú bérházban

(ahol a TISZANTUL szerkesztősége és kiadó-hivatala van)

nagyobb és kisebb lakások

folyó évi augusztus hó 1-ére

180 4-0

kiadók.

Értekezhetni Dr. SCHWEIGER EDE

ügyvédnél Apáca-utca 383—18. szám.

Magyarország sok százra menő ásványvizet között

a „Gieshübl” viznek egyetlen hasonmása!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS”

rendkívül szénsavdús és páratlanul tiszta égvényes savanyúvíz.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb ásványvizet képzelné sem lehet.

Legújabb vegyelemzés: „... a bodoki Matild-forrás” vize a legtisztább és legértékesebb égvényes savanyúvízünk. Ható alkotó részei közül nátriumbicarbónát- szénsavtartalmát jóval nagyobb, mint a hasonló természetű Gieshübl, rademni, preblai, bilini kron-dorfi, luhi Margit stb.) vizek. Ritka nagy szabad- és félig kötött szénsavtartalmának s kitűnő kezelésének tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez; gyógyító célokra használva érvényre jut a víz minden alkotó része...»

Budapest, 1895. április 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

„... a bodoki Matild víz kitűnő hatással van az emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedtség, tüdőhurut ugyancsak javulnak mellette. Vérkeringési zavaroknál, epe-, vese- és scrofulosus bajoknál is nem egyszer tapasztaltott igen jó hatása. Étvendő italt és járványos időben icóiz helyett használva, megbeszülhetlen.»

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy tisztán magában használva a Matild víz igazán pompás ital.

Arjogyzék és a víz leírása szívesen küldetik. Árak Nagyváradon üveggel együtt egy liter 17 kr., fél liter 13 kr.

Nagyváradon főraktár Wurst József fűszer- és csemegé kereskedése; kapható továbbá minden ásványvíz-üzletben és nerezesebb vendéglőben.

Hazaftas tisztelettel 175 5-0

György József, forrás kezelője.

(Háromszékmegye) Bodok (Háromszékmegye.)

Lapunk számára hirdetések felvétetnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
FONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVÁLLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB. A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

(160) 6-0

EGYHÁZI NYOMTATVÁNYOK

* * * * * nagy raktára. * * * * *

Tanulók a nyomdában felvétetnek.